

КРЕДИТНИЙ РИЗИК ТА ФАКТОРИ, ЩО НА НЬОГО ВПЛИВАЮТЬ

студентка Доля Є.В.

В сучасних умовах в Україні здійснено перехід до нових економічних відносин, що зумовлює необхідність перетворення у банківській сфері. Перетворення у банківській сфері полягає у здійсненні нового банківського регулювання. Трансформаційний період зумовлює виникнення у банківській діяльності ризиків політичного, економічного й соціального характеру. Також банкам притаманні ризики, що пов'язані із специфікою банківської діяльності. Одним із них є кредитний ризик. Даний ризик є невід'ємною складовою банківських ризиків і займає домінуюче становище в системі банківських ризиків. Кредитний ризик є визначальним ще й тому, що кредитні операції є основним напрямком діяльності банків і більшість банків нарощують масштаби кредитування [1].

В економічній літературі відсутній єдиний підхід до економічного поняття «кредитний ризик». Більшість авторів пов'язують кредитний ризик з можливими збитками по кредитній операції:

- «...кредитний ризик — ризик невиконання зобов'язань однією стороною за договором і виникнення у зв'язку з цим, в іншої сторони фінансових збитків»;
- «...кредитний ризик являє собою ризик втрат, пов'язаних з погіршенням стану дебітора, контрагента по угоді, емітента цінних паперів»;
- «...кредитний ризик або ризик непогашення — це ймовірність неповернення взятої позичальником позички» [2].

З наведених вище висловлювань можемо сказати, що кредитний ризик — це імовірність банком часткової або повної втрати суми кредиту та процентів за користування кредитом або отримання доходу на вкладений капітал внаслідок впливу чинників зовнішнього та внутрішнього походження.

Кредитний ризик є історично першим серед фінансових і за своїм обсягом дуже масштабний. Так, за результатами експертних оцінок (проаналізовано 100 банків, на частку яких припадає 90% загальних активів банківської системи

України), структура потенційних втрат має такий вигляд: 50% — кредитні ризики; 20% — ризики ліквідності; 5% — валютні ризики; 25% — інші ризики [3].

У науковій літературі характеристики факторів, що викликають кредитний ризик, приділяється достатня увага. Так, В. А.Чернов розділяє фактори ризику за ступенем керованості на три групи: керовані регульовані фактори (що характеризують якість роботи колективу, якість управлінської роботи), умовно нерегульовані, важко регульовані (фактори й умови, що залежать в основному від передісторії функціонування аналізованого банку); некеровані, нерегульовані фактори (фактори й умови, що не можуть бути змінені суб'єктом керування) [2].

У зв'язку з цим для адекватного оцінювання та ефективного впливу на чинники кредитних ризиків банківських установ вважаємо за доцільне запропонувати їх комплексну класифікацію, яка враховує як природу та специфіку цих факторів, так і можливість нейтралізувати їхню негативну дію на результати кредитної діяльності банків. Отже, розрізняють три групи чинників кредитних ризиків банківських установ:

- 1) Чинники зовнішнього щодо банків та контрагентів середовища;
- 2) Внутрішньобанківські чинники;
- 3) Чинники, притаманні діяльності позичальника.

Отже, всебічне врахування впливу вище зазначених чинників на рівень кредитних ризиків значною мірою сприятиме підвищенню ефективності кредитних ризиків значною мірою сприятиме підвищенню ефективності кредитних операцій, допоможе гідно виходити із кризових ситуацій у банківській діяльності та обумовлюватиме стабільність функціонування банківських установ.

Науковий керівник: *к.е.н., доцент Зайцев О.В.*

Список використаних джерел:

1. Лариса Слобода. Класифікація та характеристика чинників кредитних ризиків банківських установ // Регіональна економіка. — 2005. — №2— С.185
2. Лариса Слобода. Роль та функції кредитних ризиків у банківській діяльності. // Регіональна економіка. — 2005. — №1 — С.128.

3. Ковальов, О.Л. Класифікація банківських ризиків. Фактори, що впливають на кредитні ризики, і підходи до їх класифікації // Формування ринкових відносин в Україні. – 2006. – №2 – С.63.

4. Грицаєнко Т.Л., Банківська криза та інструменти антикризового управління / Т.Л. Грицаєнко, О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку : збірник тез доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту присвяченої Дню науки в Україні (21-24 квітня 2009 р.). – Суми : СумДУ, 2009. – Ч.1. – С. 236.

5. Ярмакович Н.Л. Сутність та організація кредитного процесу в комерційному банку / Н.Л. Ярмакович, О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку : збірник тез доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту присвяченої Дню науки в Україні (21-24 квітня 2009 р.). – Суми : СумДУ, 2009. – Ч.1. – С. 234-235.

6. Хоменко, Л.М. Вплив розвитку банківської фінансово-кредитної системи України на довгострокову взаємодію з населенням / Л.М. Хоменко, О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку: тези доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту присвяченої Дню науки в Україні та 60-річчю СумДУ, 21-25 квітня 2008 р. — Суми: СумДУ, 2008. — Т.2. — С. 12-13.

7. Зайцев, О. В. Гроші та кредит. Лекційне викладення : навч. посіб. / О. В. Зайцев. - Суми : СумДУ, 2010. - 179 с. + Гриф МОН.

Бібліографічний опис: Доля Є.В. Кредитний ризик та фактори, що на нього впливають [Текст] / Є.В. Доля, О.В. Зайцев // Економічні проблеми сталого розвитку : тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції ф-ту економіки та менеджменту СумДУ, присвяченої дню науки в Україні, м. Суми, 18-22 квітня 2011 р. / Відп. за вип. проф. А.Ю. Жулавський. — Суми : СумДУ, 2011. — Ч.3. — С. 74-75.